

Sekrety pracy dudziarza – dudy z barana lub kozy

Dudziarze wykonywali instrumenty zazwyczaj sami, tylko czasami elementy trudniejsze do sporządzenia (np. *bąka*, *głowę*) kupowali, np. na słowackim Liptowie. Dudy zamawiano również u wyspecjalizowanych wytwórców.

Instrumenty te wytwarzano z łatwo dostępnych surowców. Na *miechy* przeznaczano niekrojoną, obdartą w całości z barana lub kozy skórę, której nie garbowano, lecz jedynie oczyszczano z sierści. Wnętrze, w celu uszczelnienia, smarowano smołą. Tylne nogi obcinano i zszywano worek, a w otwory po górnych kończynach wprawiano *duhac* (prawa noga) i *bąka* (lewa noga). W szyi zwierzęcia mocowano drewnianą główkę, w której osadzano *gajdzicę*. Głowę instrumentu sporządzano z drewna cisu, jaworu lub jesionu, wykorzystując do tego często zniekształcenia drzew w postaci narośli. Adolf Chybiński wspomina również, iż w przeszłości częścią łączącą zbiornik powietrza z piszczałką melodyczną mogła być naturalna głowa zwierzęcia (Adolf Chybiński, *Instrumenty muzyczne ludu polskiego na Podhalu*, Kraków 1924). *Gajdzicę* wykonywano z metalu, drewna cisowego lub świerkowego. W jej trzech kanałach montowano trzcinowe stroiki — *trestki*.

Materiałem przeznaczonym na *duhac* był cis, jawor lub kość. *Bąka*, składającego się z kilku części, wewnątrz których znajdowały się trzcinowe stroiki, sporządzano zarówno z cisu, jak i jaworu. Głowę dud oraz *bąka* zdobiono inkrustacjami z cyny i rogu oraz mosiężnymi blaszkami. Do wykonywania metalowych ozdób wykorzystywano często nieużyteczne przedmioty posiadane w gospodarstwie, stąd na metalowych obrączkach okuwających piszczałki dud niejednokrotnie pojawiają się „tajemnicze” napisy i symbole.

Opracowanie: Anna Kozak (Muzeum Tatrzańskie im. Dra Tytusa Chałubińskiego w Zakopanem), © wszystkie prawa zastrzeżone

Zobacz [dudy podhalańskie](#) z kolekcji Muzeum Tatrzańkiego w zbiorach Wirtualnych Muzeów Małopolski.

[Zobacz, czym się różnią dudy od kobzy.](#)

[Przeczytaj o dudach, które towarzyszyły podhalańskim pasterzom m.in. podczas wypasu owiec i rodzinnych uroczystości.](#)

Zobacz rzeźbę „[Dudziarz grający pod kapliczką](#)” Stanisława Wójcika w zbiorach Wirtualnych Muzeów Małopolski.

Tagi: [Muzeum Tatrzańskie im. Dra Tytusa Chałubińskiego w Zakopanem](#), [Podhale](#), [muzyka](#), [instrument](#), [Zakopane](#), [góry](#), [górale](#), [dawne zawody](#), © wszystkie prawa zastrzeżone